

HABERLERDEKİ ÜNİVERSİTE 2022

MEDYA GÖZLEM RAPORU

Yazan: Beyza Kural
Danışman: Burak Özçetin

VI:

ADLÎ HABERLER

Haberlerdeki Üniversite adlı rapor dizimizin “Adlî Haberler” adlı altıncı bölümünde erkek şiddeti, şüpheli kadın ölümleri, üniversitelilerin intiharları başta olmak üzere adlî vakaların medyaya nasıl yansıdığını inceledik.

Üniversiteli kadınların şüpheli ölümlerindeki muhafazakâr ton, erkek şiddeti haberlerindeki fotoğraf seçimi, cemaat yurdunda gördüğü baskıyı anlattığı videonun ardından hayatına son veren Enes Kara hakkındaki haberlerde “asıl suçlu”yu bulma çabası yakından incelediğimiz 38 haberde öne çıkanlardan oldu.

1. ERKEK ŞİDDETİ HABERLERİ

Üniversiteli genç kadınların şüpheli ölümleri ya da yaralanmaları ile sonuçlanan erkek şiddeti vakalarına dair sekiz haber inceledik.

Muhafazakâr tonun “erkek evinde balkondan düşerek can verdi” şeklindeki başlıktan itibaren kendini gösterdiği haberlere de rastladık. Erkek şiddetiyle karşılaşan kadınların fotoğraflarının haber metinlerine sıklıkla yerleştirildiğini de gördük.

Haberler ▶ Yaşam Haberleri ▶ Hemşirelik öğrencisi Melike, erkek evinde balkondan düşerek can verdi

Hemşirelik öğrencisi Melike, erkek evinde balkondan düşerek can verdi

“Hemşirelik öğrencisi Melike, erkek evinde balkondan düşerek can verdi”, [ahaber](#), 14.01.2022

Bu haberlerden birinde üniversite öğrencisi bir kadının -balkondan düşme sonucu hayatını kaybettiği- şüpheli ölümü “Erkek evinde balkondan düşerek” vurgusu ile başlığa taşındı. Erkek şiddeti ve cinayeti haberlerinde benzerlerine sıkça rastlanan bu kalıp maktül suçlulaştırma ya da maktülün can kaybını “Ahlak” adı altında meşrulaştırma çabasının örneği oldu.

Haberde genç kadının objektife poz verdiği bir fotoğraf kullanılırken, erkek arkadaşı olduğu söylenen ve gözaltına alınıp adli kontrol ile serbest bırakıldığı belirtilen erkeğin ismi, fotoğrafı metinde yer almadı. Bu erkeğin akıbetine dair herhangi bir takip haberine de rastlamadık.

yaşındaki Sedefnur Çağlar, polis memuru olan erkek arkadaşı Ahmet Ata ile birlikte, polis memuru O.Ç.'nin evine misafiriğe gitti. Burada 2 polis memuru ve E.Ş. isimli kadınla alkol alan Sedefnur Çağlar, sabah saatlerinde 7'nci kattaki dairenin balkonundan düştü. Sedefnur, Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yoğun

“Kocaeli’de 7. kattan düşen Sedefnur Çağlar davası başlıyor! Genç kız balkondan düştü mü yoksa atıldı mı?”, [ahaber](#), 21.09.2022

Şüpheli bir şekilde balkondan düşerek yaralanan bir başka üniversiteli kadına dair yapılan haberde konunun yakından takip edildiğini gördük. Bu haberlerde genç kadının erkek arkadaşı olduğu belirtilen şüpheli erkeğin ismi, fotoğrafı ve polis memuru olduğuna dair bilgiler metinlerde yer aldı. Bu erkeğin silahla askerde çekilen fotoğrafları da bazı haberlerde kullanıldı.

Bunun yanında haberlerin hemen hepsinde genç kadının fotoğrafları ana görsel olarak yer aldı. Şüpheli erkek ile fotoğraflarının yan yana konulduğu ya da birlikte görüldükleri fotoğrafların kullanıldığı haberlere de rastladık.

Haber metinlerinde ise “erkek arkadaşı ile misafiriğe gittiği” ve “alkol alındığı” vurgusu yer aldı.

“İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde kan donduran olay! Gözü dönen profesör kadın akademisyenin odasını basıp...”,
[ahaber](#), 29.11.2022

Konu erkek şiddeti olduğunda, şiddete uğrayanların kadın oldukları başlıktan belirtilirken haber metinlerinde failerin erkek olduğuna dair hiçbir bilginin yer almadığını da gördük. Mesela, “İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde kan donduran olay! Gözü dönen profesör kadın akademisyenin odasını basıp...” başlığıyla yayımlanan haber bu alışkanlığı örneklemekte.

Ana görsel olarak yada haberin içinde kullanılan görselde; kadınların yüzü kapalı, şiddete uğrar, pasif pozisyonda temsil edildiği fotoğrafların kullanılması da ilk göze çarpanlardan.

Başlıkta şiddete uğrayan kişinin “kadın akademisyen” olduğu belirtilirken fail yalnızca “profesör” olarak tanımlanıyor. Haberde failin erkek olduğunu habere yansıyan tehdit cümlelerinden anlasak da erkekliğine dair bir vurgu yer almıyor. “Prof. Dr. B.A.” olarak kodlanan erkeğin gözüne alındıktan sonra serbest bırakıldığı bilgisi haberde yer alıyor. Göze çarpan bir başka nokta ise haberin sansasyonel sunuluşu ve dili. Başlıkta yarım bırakılan cümle ile okuyucunun merakı cezbedilirken, “kan donduran olay” vurgusu ile dramatik ton yoğunlaştırılıyor. Sansasyonel çerçeve metinde somut olaydan çok merak uyandırma amacı taşıyan ifadelerle kendini gösteriyor. Başlıktaki cümle yapısıyla bunu da şiddeti pornografikleştirerek yapıyor. Kullanılan fotoğraflar bu algıyı tamamlıyor. Konu erkek şiddeti iken erkeğin erkekliğine yer verilmiyor. Aksine profesörlüğü vurgulanıyor.

Mersin’de üniversiteli kızın başına gelenler dehşete düşürdü! Yüzüne sıvı attılar: Gözümü açamıyorum

Faillerin erkekliğine değinilmezken genç kadınlara da kadın denilmekten imtina edildiğine rastladık. Söz konusu akademisyen iken “kadın akademisyen” tanımı kullanan haber sitesi söz konusu üniversite öğrencisi olduğunda “üniversiteli kız” tanımı kullandı.

Bu haberde de şiddete uğrayanın kadın olduğu başlıkta belirtilirken, failer erkeklikleri vurgulanmadan “motosikletli 2 şahıs” olarak tanımlandı.

2. ÖĞRENCİ İNTİHARLARI

Üniversite öğrencisi Enes Kara hakkındaki haberlere de bu bölümde yakından baktık. Enes Kara hayatına son vermeden önce cemaat yurdunda gördüğü baskıyı anlattığı bir video çekmişti. Kara'nın intiharı cemaat yurtlarındaki koşulları ve üniversitelilerin barınma sorunlarını da gündeme getirmişti. Kara hakkındaki 14 haberin dördü AKP ve hükümet yetkililerinin açıklamalarından oluştu.

Türkiye'yi yasa boğdu: Tıp öğrencisi Enes Kara çektiği videodan sonra hayatına son verdi

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencisi Enes Kara, Elazığ'da bir binanın 7. katından atlayarak yaşamına son verdi. Kara, olaydan önce çektiği videoda ise ailesinin zoruyla kaldığı yurttaki baskılara maruz kaldığını ve psikolojik olarak yorulduğunu ifade etti.

16:19 . 11/01/2022 Salı — Diğer

“Türkiye'yi yasa boğdu: Tıp öğrencisi Enes Kara çektiği videodan sonra hayatına son verdi.”, [Yeni Şafak](#), 11.01.2022

Enes Kara hakkındaki ilk haberlerde Kara'nın sözleri yer aldı. İncelediğimiz ilk haberin spotunda “...Kara, olaydan önce çektiği videoda ise ailesinin zoruyla kaldığı yurttaki baskılara maruz kaldığını ve psikolojik olarak yorulduğunu ifade etti” cümlesi ile karşılaştık.

Haberde Kara'nın yurttaki yaşadığı baskılara yer verilse de cemaat adı anılmadı, babasının söz konusu cemaatin içinde uzun yıllardır olduğuna dair sözleri de aktarıldı.

İlerleyen günlerde ise “asıl suçlu” vurgulu haberler ortaya çıktı. Bu haberlerde “sol”, “ateistler” ve “muhalefet” suçlandı.

Enes Kara'nın intiharıyla ilgili çarpıcı tespit: Sebebi, solun propagandasını yaptığı ateizmdir!

“Enes Kara'nın intiharıyla ilgili çarpıcı tespit: Sebebi, solun propagandasını yaptığı ateizmdir!”, [Yeni Akit](#), 12.01.2022

İntiharın nedenini “solun propagandasını yaptığı ateizm” olarak açıklayan sosyal medya kullanıcısının demeçleriyle yapılan haber karşılaştığımız ilk örnek oldu. Önceki bölümlerde incelediğimiz “Dini hedef alma” vurgusu bu metinlerde de yinelendi.

Enes Kara'nın intiharının perde arkası aylar sonra aralandı! İşte ateist arkadaşı ile tüyler ürperten WhatsApp yazışmaları...

“Enes Kara'nın intiharının perde arkası aylar sonra aralandı! İşte ateist arkadaşı ile tüyler ürperten WhatsApp yazışmaları...”,
[Yeni Akit](#), 21.05.2022

Olayla ilgili olan cemaatin adını anmayan haberler, asıl baskının “ateistlerden” geldiğine yönelik metinlerle bir kurgu oluşturdu. Yukarıdaki haber metninde “...intiharın arkasında yatan gerçeğin ‘cemaat baskısı’ değil, ateist bir arkadaşın teşviki olduğu ortaya çıktı” ifadeleri bu vurguyu yineledi.

İncelenen şiddet, şüpheli ölüm ve intihar haberlerinde öne çıkan söylemsel stratejiler şunlar oldu:

- Olayların münferit, sıklıkla şiddete maruz kalanların bireysel hatalarından kaynaklandığına dair bir kavrayış;
- Bununla ilintili olarak erkek şiddeti, cemaat baskısı ve benzeri sistemik ve yapısal ilişkileri bilinçli bir şekilde göz ardı etme;
- Şiddete uğrayanı suçlulaştıran muhafazakâr bir tavır;
- Suçu ve suçluyu meşrulaştırma, temize çıkarma ve bunu yaparken de yeni suçlular icat etme.